

میکروفیلم تهیه شد ۱۳۸۵/۹/۱۲

اداره مخطوطات

نام کتاب: رساله شکایات

مؤلف متن: احمد بن محمد علی بهبهانی مشهور به (آقا احمد کرمانشاهی)

شارح .... مترجم ....

تاریخ تحریر .... نوع خط: نستعلیق تعداد سطر: ۲۱

نام کاتب ....

موضوع: فقه زبان: فارسی عدد اوراق: ۶

طول: ۲۵ عرض: ۱۳ شماره عمومی: ۳۱۹۸۱

وقفی / خریداری: مقام معظم رهبری تاریخ وقف: بهمن ۸۳

ملاحظات

ذیلاً ۳ رساله ضمیمه دارد.

۸

رساله شکیات رساله خلل صلوة رساله [illegible] رساله [illegible]

مجموعه رسائل [illegible] تصنیف علامه ربانی آقا احمد بهبهانی ابن آقا محمد علی البهبهانی صاحب المقامع ابن استاد الکل المجدد بهبهانی

طاب ثراهم

رساله شکیات

۱

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة علی اشرف الانبیاء محمد واله الطاهرین فبعد
این رساله عجاله ایست در بیان شک در عدد رکعات نماز واجب حسب الخواهش
بعضی از برادران دینی مرقوم بقلم بنده جانی احمد بن محمد علی بن محمد باقر الاصفهانی
المشهور بالبهبهانی غفر الله ذنوبهم میگردد و در سه فصل و خاتمه فصل اول در بیان
شک در عدد رکعات نماز واجبی است بدانکه شک در عدد رکعات نماز واجبی
بر دو قسم است اول آنکه بمجرد وقوع شک وعدم ترجیح احد الطرفین بعد از تامل نماز
باطل است واین چند صورت است اول آنکه نداند که چند رکعت کرده دویم آنکه شک
میان یک و بیشتر کند در هر نماز و هر محل که باشد سیوم شک در عدد رکعات نمازهای
دو رکعتی است مثل صبح و ظهر و عصر قصری و نماز جمعه بر فرض وجوب آن و نماز آیات
و نحو آن چهارم شک در عدد رکعات نماز مغرب است در هر محل و هر جا که باشد بلکه در صوره
اخیره بعضی بر فساد نماز بمجرد وقوع شک پس احوط آنست که هرگاه بیک طرف بعد از تامل راجح شد
عمل بان کند و مع ذلک نماز را اعاده کند پنجم شک در دو رکعت اول از نمازهای واجبی چهار
رکعتی مثل شک میانه دو و سه قبل از اکمال سجدتین و چون این قسم داخل قسم دویم است
لهذا درین قسم ذکر نشده است قسم دویم آنکه در بعضی صور مفسد نماز است و در بعضی صور
مفسد نیست و موجب بعضی اعمال است و در بعضی صور مع ذلک موجب جبر نیست و این
قسم در نماز چهار رکعتی واجبی متصور است و هنگام شک درین قسم یا قبل از رکوع یا در اثنای
رکوع یا قبل از سجدتین است یا در اثنای آن یا بعد از اکمال سجدتین و احکام آن از تامل
درین جدول معلوم میشود

	شک	قبل از رکوع	در اثنای رکوع	بعد از رکوع قبل از سجدتین	در اثنای سجدتین	بعد از اکمال سجدتین
۱	میان دو و سه	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۲	میان سه و چهار	صحیح	صحیح	صحیح	صحیح	صحیح
۳	میان دو و چهار	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۴	میان دو و سه و چهار	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۵	میان دو و پنج	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل
۶	میان سه و پنج	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل

بنا بر سه میگذارد و یک رکعت دیگر بجا می آرد و بعد از سلام دو رکعت نماز بجد تنها بدون سوره نشسته میکند
بنا بر چهار میگذارد و بعد از اتمام نماز دو رکعت نماز نشسته به نیت احتیاط میگذارد
بنا بر چهار میگذارد و بعد از اتمام نماز دو رکعت نماز ایستاده احتیاطا میگذارد
بنا بر چهار میگذارد و بعد از اتمام نماز دو رکعت نماز نشسته و دو رکعت ایستاده احتیاطا میگذارد
و نزد استاد سید محمد مهدی است و این قول خالی از قوه نیست و شیخ علی کرکی گفته که اگر قبل از رکوع باشد آن رکعت را منهدم کند و بعد از آن دو رکعت نماز احتیاطا ایستاده بجا آورد و احوط با این اعاده است

شک	قبل از رکوع	در اثنای رکوع	بعد از رکوع قبل از سجدتین	در اثنای سجدتین	بعد از اکمال سجدتین
۷ میان چهار و پنج	صحیح	باطل	باطل	باطل	صحیح
۸ میان دو و سه و پنج	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل
۹ میان دو و چهار و پنج	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۱۰ میان سه و چهار و پنج	صحیح	باطل	باطل	باطل	باطل
۱۱ میان دو و سه و چهار و پنج	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۱۲ میان دو و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل

درصورة

صورة اولی رکعت را میکند و عمل شک میان سه و چهار را میکند و همچنین
حال در اثنای رکوع و در نزد بعضی از معاصرین و مشهور در سه صورة بعد از
اولی بطلان است و احوط آنست که بنا بر چهار رکعت بگذارد و بعد از آن دو
سجده سهو احتیاط بعمل آورد و نماز را اعاده کند و در صورة آخر بنا بر چهار
گذارد و بعد اتمام نماز دو سجده سهو وجوبا بعمل آرد و اعاده نماز ضرور نیست

بنا بر چهار میگذارد و نماز را تمام کند و دو رکعت نماز احتیاط ایستاده
میکند و دو سجده سهو بجهت زیادتی میکند

در صورتی صحیح عمل بحکم میانه سه و چهار میکند و صورتی که حکم ببطلان
بنا بر مشهور است و مرحوم خال مجلسی گفته که نماز را تمام کند و دو رکعت
نشسته و دو سجده سهو بجا آورد و با این اعاده احوط است

نماز را تمام کند و دو رکعت نماز ایستاده و دو رکعت نشسته و دو سجده
سهو بجا اورد و احتیاطا اعاده نماز کند

	شک	قبل از رکوع	در اثنای رکوع	قبل از سجدتین	در اثنای سجدتین	بعد از اکمال سجدتین	حکم
۱۳	میان سه و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل	
۱۴	میان چهار و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل	حکم ببطلان نماز مشهور است و بعضی از انها مانند شک میانه چهار و پنج میدانند پس بان اعمال عمل شود و اعاده نماز بکند احوط است
۱۵	میان پنج و شش	صحیح	باطل	باطل	باطل	باطل	در صورت صحیح رکوع نمیرود بلکه بنشیند و تشهد میخواند و سلام میدهد و دو سجده سهو بجا اورد و صور باطله وقتیست که در رکعت چهارم بقدر تشهد ننشسته باشد و اگر نه نشسته باشد احوط است که بنشیند و سلام داده نماز را اعاده کند
۱۶	میان دو و چهار و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح	نماز را تمام کند و دو رکعت نماز ایستاده احتیاطا میکند و دو سجده سهو بجهة زیادتی بعمل اورد
۱۷	میان دو و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل	
۱۸	میان سه و چهار و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح	نماز را تمام کند و دو رکعت نماز نشسته احتیاطا بجا اورد و دو سجده سهو بجهت زیادتی بکند

حکم

شک	قبل از رکوع	در اثنای رکوع	قبل از سجدتین	در اثنای سجدتین	بعد از اکمال سجدتین
۱۹ میان سه و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل
۲۰ میان چهار و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل
۲۱ میان سه و چهار و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۲۲ میان دو و سه و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	باطل
۲۳ میان دو و چهار و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح
۲۴ میان دو و سه و چهار و پنج و شش	باطل	باطل	باطل	باطل	صحیح

مشهور

۵

مشهور البطلانست چنانکه اشاره شد و آخوند ملا محمد باقر مجلسی فرموده است که نماز را تمام کند با سجده سهو و اعاده نماز هم بکند

نماز را تمام کند و دو رکعت نماز ایستاده و دو رکعت نماز نشسته احتیاط بجامی آورد و دو سجده سهو از برای زیادتی بکند

نماز را تمام کند و دو رکعت نماز ایستاده احتیاطا میکند و دو سجده سهو بجهت زیادتی بجامی آورد

تتمه

در صورت اولی رکعت منهدم ساخته سلام دهد و دو رکعت ایستاده و دو رکعت احتیاطا بجامی آورد با دو سجده سهو بجهت زیادتی و در صورت اخیر نماز را تمام کند و دو رکعت نماز نشسته احتیاطا بجامی آرد و سجده سهو بجهت زیادتی بجامی آرد و صور اغلبیه شکیات اینست که ذکر شد و احتیاج بذکر سایر محتملات نیست والحمد لله علی التوفیق

فصل دویم در حکم شک در نماز نافله و رکعت احتیاط و محل سجده سهو و کیفیت
ان و کیفیة نماز احتیاط و حکم الستم بدانکه هرگاه شک در رکعات نماز نافله و
رکعت احتیاط واقع شود مخیر است میان بنا بر اقل و اکثر صحیح و بنا بر اقل و
افضل است و اگر بنا بر اکثر مستلزم زیادتی باشند بنا بر اقل معین است و کثیر
الشک التفات بشک نمیکند بلکه بنا بر وقوع ان میگذارد و نماز احتیاط و سجده
سهو درین صورتها لازم نیست بلکه جایز نیست و محل سجده سهو بعد از نماز است
خواه بجهة زیادتی باشد و خواه بجهة کمی و طریقه ان انست که احتیاطا تکبیرة الاحرام
بگوید و بعد از ان سجده کند مثل سجده نماز واجبی و احوط انست که در سجده
بگوید بسم الله و بالله و صلی الله علی محمد و آل محمد یا بگوید بسم الله و بالله السلام علیک
ایها النبی و رحمة الله و برکاته بعد از ان سر از سجده بردارد و بعد از طمانینت سر بسجده
گذارد یکی از ان اذکار را بگوید و بعد از ان بجهة تشهد بنشیند بگوید اشهد ان لا اله
الا الله و اشهد ان محمد الرسول الله اللهم صل علی محمد و آل محمد السلام علیکم و رحمة الله و برکاته
و واجب است در ان سجده بر اعضای سبعه چنانکه در نماز است و وضع بر ما یصح
السجود علیه مثل خاک و چوب و نحو ان و طهارت و ستر عورت و استقبال قبله علی
الاحوط و هرگاه عمدا سجده سهو را بجا نیارد نماز او صحیح است و هرگاه سهو کرد
هرگاه که خاطر او اید بعمل اورد و خلاف شیخ طوسی و قول او ببطلان در صورت
ترک عمدا شاذ است و خلاف دلیل است و طریق نماز احتیاط قرائة حمد است
علی الاحوط الاقرب و تشهد و سلام و احوط بجا اوردن اوست بعد از نماز قبل از
فعل منافی و هرگاه سهوا بلکه عمدا علی الاقوی بعد از فعل منافی بعمل آورد ضرر ندارد
زیرا که این تکلیف علیحده است و جزو نماز نیست علی الاقوی و ازین جهة است که
هرگاه بعد از ان علم بکم بودن نماز در اثنای نماز احتیاط بهم رساند و بعد از ان

نماز

نماز را تمام میکند و بر او چیزی نیست هر چند مطابق ان نباشد و لکن درین صورت
احوط اعاده است و هرگاه در اثنای نماز احتیاط معلوم شود که نماز تمام بوده
مخیر است میان ابطال و تمام و اخیر احوط است با عدول بنیت نافله فصل سیوم
در احکام شک در نماز جماعت است بدانکه هرگاه شک در نماز جماعت شود
درین چند صورت است اول آنکه یکی از امام و ماموم شک کند و دیگری یقین
یا ظن بیکطرف داشته باشد درین صورت صاحب شک رجوع بصاحب یقین و
ظن میکند دویم آنکه یکی ظن داشته باشد و دیگری یقین درین صورت هم مثل
اول است و لکن احوط عدول از جماعت است و عمل هر یک بحکم خود و فرقی
میان یک ماموم و بیشتر و ماموم عادل و فاسق نیست علی الاقرب و رجوع
بثالث که خارج از جماعت باشد جایز نیست مگر انکه از قول او ظن یا علم حاصل
شود سیوم آنکه بعد از تامل هر یک از امام و ماموم ظنی مخالف ظن دیگری
حاصل کنند درین صورت واجب است نیت انفراد و عمل هر یک بظن خود چهارم آنکه
هر دو شک کنند و محل شک متحد باشد درین صورت هر دو بمقتضای ان عمل نمایند
و عدول بانفراد لازم نیست پنجم آنکه محل مختلف باشد پس اگر جامعی است
که هر دو رجوع بان کنند مثل آنکه یکی شک میانه دو و سه بکند و دیگری میانه
سه و چهار پس بنا بر سه میگذارند و نماز را تمام کنند و الا نیت انفراد کرده
هر یک عمل بمقتضای شک خود نمایند و در صورت اختلاف ماموین با شک
امام بر امام متابعت هیچ یک جایز نیست الا آنکه از فعل او ظن حاصل شود
پس عمل بمقتضای ان می نماید و هرگاه بر امام یا ماموم امری حاصل شد که موجب
سجده سهو شد بر دیگری متابعت واجب نیست و مسبوق جایز نیست که
متابعت امام کند در رکعتی که او سهوا زیاد کرده و بدانکه معرفت احکام شک

وسهو شرط صحت نماز نیست هر چند که شک یا سهو واقع شود ولی معرفت او
واجب است که در حال وقوع اینها عالم بحکم باشند خاتمه در بیان محل وجوب سجده
سهو است بدانکه سجده سهو در پنج محل واجب است اول سهو در تشهد
دویم سهو در سجده واحد بعد از رکوع متذکر شود سیوم در تکلم سهوا یا بگمان
خروج از نماز چهارم شک میان چهار و پنج بعد از اکمال سجدتین پنجم در سلام
در غیر محل و دور نیست که این صورت ملحق بکلام در غیر محل باشد و احوط سجده
سهو است بجهت هر یک از زیاده و نقصان نظر بر مرسل ابن ابی عمیر والله یعلم
باحکامه